

ÂŞIK SEFİL DÖNDÜ (DÖNDÜ AKDEMİR) (1942-2017)

Âşık, dokumacı

Akın UYAR*

Anahtar Kelimeler: Âşık Sefil Döndü, Döndü Akdemir, Yozgat, halk şiiri, dokumacılık.

Döndü Akdemir, şiirlerinde kullandığı “Sefil Döndü” mahlasıyla tanınan kadın âşıktır. 1942 yılında Yozgat’ın Sorgun ilçesine bağlı Çayözü köyünde doğmuştur. Küçük yaşlarından beri hayvancılık ve dokumacılık işleriyle uğraşan Akdemir, ilkokul mezunudur. On yedi yaşında evlenmiş ve beş çocuk sahibi olmuştur. Akdemir’in şiire yönelmesinde, 1964 yılında doğan oğlu Mehmet etkili olmuştur. Küçük yaşta hastalanan oğlunun bakımını üstlenen Akdemir, Mehmet’in ölümünün ardından şiir söylemeye başlamış ve “Sefil Döndü” mahlasını kullanmıştır. Sefil Döndü’nün şiirleri Yozgat ve Sorgun’da yayımlanan yerel gazete ve dergilerde yer almıştır. Âşık, çeşitli kültürel programlara katılarak şiirlerini okumuş ve eserlerinde günlük yaşamdan, yaşadığı çevrenin kültürel özelliklerinden yararlanmıştır.

Akdemir’in yaşamında geleneksel dokumacılık önemli bir yer tutmuş ve “çulfalık” adı verilen tezgâhta dokumalar yapmış; kilim, heybe ve benzeri geleneksel dokuma ürünleri üretmiştir. Yöresel dokuma motiflerini tanıyan ve bu motiflerin anlamlarıyla ilgili bilgileri çevresine aktaran Akdemir, dokumacılık faaliyetlerini şiir çalışmalarıyla birlikte sürdürmüştür. Bu doğrultuda kilim, motif, yün, dokuma ve köy yaşamına ilişkin unsurlar, şiirlerinde yer alan başlıca konular olmuştur. Şiirlerini kitaplaştıran Akdemir’in ilk kitabı *İçimdekiler* 1994 yılında, ikinci eseri *Dağarcığımda Anadolu’nun Öz Verisi* ise 2010 yılında yayımlanmıştır.

Akdemir, Çayözü köyündeki evinde geleneksel el sanatları ve köy yaşamına ilişkin çeşitli ürünleri bir araya getirmiştir. Daha sonra bu birikimini “Sefil Döndü Otantik Müzesi” adıyla düzenlediği bir müzede toplamıştır. Böylece müze, Akdemir’in şiir ve dokumacılık çalışmalarının aynı ortamda bulunduğu bir alan hâline gelmiştir. 2013 yılında Yaşlılık Platformu ve Yaşlılık Konseyi Derneği (TÜRYAK) tarafından verilen “Örnek Kıdemli Vatandaş” ödülüne layık görülen Sefil Döndü, 13 Kasım 2017 tarihinde hayatını kaybetmiş ve Çayözü köyünde toprağa verilmiştir.

Kaynakça

DOĞAN, D. (2024). Âşık Sefil Döndü. *Sorgun Medya*. 1 Ekim 2026 tarihinde <https://www.sorgunmedya.com/yazar/durali-dogan/asik-sefil-dondu-339-kose-yazisi> adresinden erişildi.

SORGUN KAYMAKAMLIĞI. (2017). Âşık Sefil Döndü hayatını yitirdi. 15 Eylül 2026 tarihinde <https://www.sorgun.gov.tr/asik-sefil-dondu-hayatini-yitirdi> adresinden erişildi.

TEKE, S. G. (2019). Sefil Döndü/Döndü Bacı, Döndü Akdemir. *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü (TEİS)*. 15 Eylül 2026 tarihinde <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sefil-dondu-dondu-baci-dondu-akdemir> adresinden erişildi.

* Öğr. Gör., Yozgat Bozok Üniversitesi, Ortak Dersler Bölüm Başkanlığı, Yozgat/TÜRKİYE, e-posta: akin.uyar@bozok.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7868-4858.